

Бондар Галина Олександрівна,
ORCID ID: 0000-0002-7321-8137

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов*

*Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ БЛОГУ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ (ЗВО)

FEATURES OF USING A BLOG AS A TOOL FOR TEACHING FOREIGN LANGUAGES AT HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS (HEIS)

У статті розглядаються особливості використання блогу як інноваційного інструменту викладання іноземних мов у закладах вищої освіти. Проаналізовано історичний розвиток блогу: від поширення новин серед викладачів іноземних мов до створення середовища для обміну досвідом, комунікації та співпраці між студентами й викладачами. У роботі узагальнено наукові дослідження українських та зарубіжних учених, які підкреслюють потенціал блогу у розвитку письмових навичок, критичного мислення, міжкультурної комунікації та мотивації студентів. Визначено, що блог – це інструмент для спільного навчання, автентичного спілкування та інтеграції в цифрові освітні системи. Окреслено, що при створенні блогу викладача іноземних мов необхідно прийняти чотири ключові дизайнерські рішення: розміщення контенту, реакція читачів, аудиторія та авторство. Тобто потрібно вирішити, як організувати контент, як читачі можуть реагувати, для кого призначений блог і хто його пише. Кожне з цих рішень допоможе визначити, наскільки ефективно блог викладача іноземних мов досягає комунікаційних цілей. Визначено переваги використання блогу: удосконалення граматики та стилістики, активізація студентів, формування міжкультурного діалогу, інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес, розвиток рефлексії та професійної спрямованості навіть серед студентів нефілологічних спеціальностей. Разом із тим окреслено виклики та обмеження: потреба у цифровій грамотності, необхідність методичної інтеграції блогу у навчальні плани, ризик формалізму та технічні бар'єри. Зроблено висновок, що блог є багатофункціональним освітнім інструментом, який сприяє активному залученню студентів, розвитку мовних і цифрових компетентностей, формуванню міжкультурної комунікації та інтеграції у цифрове освітнє середовище. Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні можливостей поєднання блогінгу з технологіями штучного інтелекту, персоналізацією навчального досвіду, міждисциплінарними підходами та розробкою критеріїв оцінювання ефективності блогу у різних освітніх контекстах.

Ключові слова: викладач, іноземні мови, блог, інтернет-користувач, викладання, дослідження.

The article focuses on the specific features of using blogs as an innovative tool for teaching foreign languages at higher education institutions. The historical development of blog is analyzed: from the dissemination of news among foreign language teachers to the creation of an environment for the exchange of experience, communication, and cooperation between students and lecturers. The paper summarizes scientific research by Ukrainian and foreign scholars who emphasize the potential of blog in developing writing skills, critical thinking, intercultural communication, and student motivation. It is determined that a blog is a tool for collaborative learning, authentic communication, and integration into digital education systems. It is outlined that when creating foreign language lecturer's blog, four key design decisions must be made: content placement, reader response, audience, and authorship. That is, you need to decide how to organize the content, how readers can respond, who the blog is for, and who writes it. Each of these decisions will help determine how effectively foreign language lecturer's blog achieves its communication goals. The advantages of using a blog have been identified: improvement of grammar and style, activation of students, formation of intercultural dialogue, integration of information and communication technologies into the educational process, development of reflection and professional orientation even among students of non-philological specialties. At the same time, challenges and limitations were identified: the need for digital literacy, the need for methodological integration of blog into curricula, the risk of formalism, and technical barriers. It is concluded that a blog is a multifunctional educational tool that promotes active student engagement, the development of language and digital competencies, the formation of intercultural communication, and integration into the digital educational environment. Prospects for further research lie in exploring the possibilities of combining blogging with artificial intelligence technologies, personalization of learning

experience, interdisciplinary approaches, and the development of criteria for evaluating the effectiveness of blog in different educational contexts.

Key words: lecturer, foreign languages, blog, Internet user, teaching, research.

Постановка проблеми. Як зазначено у словнику Грінвуда, блог – це скорочення від слова «веб-журнал». Блоги – це, по суті, онлайн-щоденники у вільному форматі, які автори постійно оновлюють. Автор блогу (він же блогер) може обмежити доступ до нього для певних груп або дозволити доступ широкій громадськості. Тематика блогу не обмежена і може бути безмежно різноманітною. Багато блогів дозволяють читачам залишати коментарі або брати участь в обговореннях. Блоги зазвичай оновлюються щодня, щомісяця або з іншою періодичністю [6, с. 81].

Блоги утворюють своєрідну платформу, де інтернет-користувачі можуть зустрічатися в будь-який час і обмінюватися своїми думками. Блоги можуть надати тим, хто вивчає іноземну мову, місце, де вони можуть розмірковувати, коментувати, ставити запитання, робити огляди та спілкуватися – поза межами аудиторії, в автентичному середовищі [2, с. 89–90].

Перші блоги створювалися лише для поширення новин, пов'язаних з викладанням мов, щоб донести їх до інших користувачів, які, як і вони, були викладачами іноземних мов. Але поступово вони еволюціонували і стали не тільки ділитися новинами, а й обмінюватися думками, досвідом та знаннями, що вплинуло як на викладачів, які викладали цю тему, так і на студентів, які її вивчали [7, с. 7824].

Отже, блог – це багатофункціональний інструмент комунікації, який еволюціонував від простого інформування до інтерактивної платформи для навчання, обміну досвідом.

Аналіз досліджень. Дослідженням ролі блогу у викладанні іноземних мов займалися ряд науковців, серед них Наталія Іваницька, Олена Коляса, Тетяна Ковалевська, Ольга Мацера, Тетяна Ткачук (аналіз можливостей впровадження штучного інтелекту та соціальних мереж у навчанні студентів іноземних мов: приклад українських університетів); Олена Ковальчук, Інеса Краснокутська (використання блогів у викладанні англійської мови студентам філологічного факультету); Габрієла Горонца-Савчик (використання блогів для викладання та вивчення іноземних мов); Моніка Белда Торріхос (викладання іноземних мов: блоги та їх вплив); Ніколас Монтальбан-Мартінес, Ісабель Тельйо-Фонс, Арансасу Гарсія-Пінар (блогінг у навчанні

англійської як іноземної мови: проєкт із письма з використанням інформаційно-комунікаційних технологій); Віджай П., Віджаякумар М. (блогінг як інтегративна технологія для підвищення рівня володіння мовою: дослідницьке дослідження серед студентів інженерних спеціальностей в Індії).

У своїх роботах науковці підкреслювали, що блог є інструментом для спільного навчання, автентичного спілкування та інтеграції в цифрові освітні системи. Він сприяє розвитку письмових навичок, критичного мислення, міжкультурної комунікації та мотивації студентів.

Зокрема, дослідження «Аналіз можливостей впровадження штучного інтелекту та соціальних мереж у навчанні студентів іноземних мов: приклад українських університетів» Наталії Іваницької, Олени Коляси, Тетяни Ковалевської, Ольги Мацери, Тетяни Ткачук показало, що завдяки блогу викладач може оцінити здатність студентів спілкуватися між собою (працювати в групі та самостійно розподіляти обов'язки всередині групи) за допомогою технологій дистанційного спілкування [1, с. 314].

Дослідженням переваг використання блогу займалися науковці: Моніка Белда Торріхос, дослідження «Викладання іноземних мов: блоги та їх вплив», у дослідженні блог покладає край пасивному використанню Інтернету та забезпечує повну інтерактивність, головним чином завдяки коментарям, що додаються до кожного повідомлення; розвиває критичне ставлення до прочитаного; надає студентам реальну аудиторію; працює як соціальний інструмент, може допомогти сором'язливим студентам або тим, хто потребує більше часу для відповіді та має більше труднощів з участю в занятті [7, с. 7826–7827]; Ніколас Монтальбан-Мартінес, Ісабель Тельйо-Фонс, Арансасу Гарсія-Пінар, дослідження «Блогінг у навчанні англійської як іноземної мови: проєкт із письма з використанням інформаційно-комунікаційних технологій», у дослідженні блог – швидкість і корисність, а також доступність для всіх практичних занять; оригінальність; навчання використанню технологій; свобода самовираження та творчості; недоліки – проблеми з доступом до Інтернету та те, що оновлення може бути нудним [4, с. 50]; Олена Ковальчук, Інеса Краснокутська, дослідження «Використання блогів

у викладанні англійської мови студентам філологічного факультету», у дослідженні блог – заохочення до самостійного навчання студентів; розширення їхньої співпраці через коментарі та дискусії; покращення мовних навичок; підвищення почуття відповідальності та бажання навчатися протягом усього життя [3, с. 146].

Габрієла Горонца-Савчик, у своїй роботі «Використання блогів для викладання та вивчення іноземних мов», підсумовує, що описати блоги складно, оскільки вони різняться за формою та змістом, а також за акцентом на мовних, комунікативних та міжкультурних компетенціях, які розвивають студенти. Однак усі вони мають одну спільну функцію: вони слугують мотиваційними інструментами для вивчення іноземних мов [2, с. 94].

Отже, блог, як освітній інструмент, сприяє спільному навчанню, автентичному спілкуванню та інтеграції у цифрові системи освіти; формує письмові навички, критичне мислення, міжкультурну комунікацію та підвищує мотивацію студентів; дозволяє працювати у зручний час, обирати матеріали та методи, що відповідають інтересам студентів.

Відповідно, блогінг у дослідженні «Блогінг як інтегративна технологія для підвищення рівня володіння мовою: дослідницьке дослідження серед студентів інженерних спеціальностей в Індії» Віджая П., Віджаякумар М. – це ідеальна технологія для використання в аудиторії з метою вивчення мови. Її можна застосовувати на всіх рівнях навчання, від початкового до вищого. Вона також є ефективним інструментом для викладача. Крім наставництва та менторства, він може використовувати її для документування програм, поширення матеріалів та проведення дискусій як серед викладачів, так і серед студентів. Блоги пропонують ширше навчальне середовище, де студенти можуть вибирати методи та матеріали, які їх цікавлять і які вони обирають. Час не є обмеженням для студентів, оскільки вони можуть отримувати доступ до блогів у зручний для них час, що суперечить традиційному навчанню в аудиторії. Регулярна участь та внесок у блоги, безсумнівно, покращать навички читання та письма користувачів. Під час цього процесу користувачі отримують вищий рівень мотивації, коли їхні дописи коментують та дають відгуки [5, с. 319].

Мета статті: проаналізувати особливості використання блогу як інструменту викладання іноземних мов у закладах вищої освіти (ЗВО).

Виклад основного матеріалу. При створенні блогу викладача іноземних мов необхідно прийняти чотири ключові дизайнерські рішення: розміщення контенту, реакція читачів, аудиторія та авторство. Тобто потрібно вирішити, як організувати контент, як читачі можуть реагувати, для кого призначений блог і хто його пише. Кожне з цих рішень допоможе визначити, наскільки ефективно блог викладача іноземних мов досягне комунікаційних цілей.

Публікація контенту в блозі викладача іноземних мов має деякі особливості, які роблять його одночасно освітнім і цікавим.

Написання публікацій допоможе викладачу рефлексувати над своїми методами, документувати досвід та створювати онлайн-портфоліо.

У публікаціях можна ділитися стратегіями викладання, ідеями для занять, поясненнями граматики або культурними спостереженнями, які допоможуть студентам і колегам-викладачам.

Повідомлення у блозі зазвичай пишуть в розмовному стилі, поєднуючи професійний досвід з особистими роздумами. Це робить контент доступним і зрозумілим. Читацька аудиторія може включати студентів, інших викладачів або ентузіастів мови з усього світу. Читання блогу викладача іноземних мов – це як перегляд чийогось щоденника або щоденника, де факти повсякденного життя поєднуються з цікавими деталями, уподобаннями, мріями та монологами.

Блог заохочує коментарі, дискусії та запитання, сприяючи створенню спільноти практиків.

Блог з'єднує освітян з різних країн, створюючи можливості для співпраці та обміну ідеями. Викладач може завантажувати посилання на корисні інструменти, роблячи блог центром практичних матеріалів. Пості менш формальні, ніж академічні статті, але все одно організовані за допомогою заголовків, списків та прикладів для більшої зрозумілості.

Блог може також містити візуальні матеріали, відео або аудіозаписи для ілюстрації мовних особливостей або культурного контексту. Регулярні публікації формують довіру та підтримують зацікавленість читачів, будь то щотижневі поради, щомісячні роздуми або тематичні серії.

Отже, блог викладача іноземних мов слугує онлайн-журналом, де можна публікувати інформацію та ідеї, пов'язані з освітою та навчанням, що дозволить бути в курсі професійних новин та отримувати підтримку від колег щодо питань або проблем, що виникають в аудиторії. Блог викладача іноземних мов також може передавати

студентам інформацію про домашні завдання, іспити та події в ЗВО.

Реакція читачів перетворює блог на динамічний, інтерактивний простір, а не на односторонній канал.

Коментарі та відгуки допоможуть створити мережу підтримки викладачів, студентів та ентузіастів; вдосконалити майбутні публікації, виділяючи те, що викликає резонанс, що потребує уточнення та допоможуть визначити, які нові теми читачі хочуть дослідити. Відгуки читачів часто надають альтернативні точки зору, поради щодо викладання або роботи в аудиторії. Це збагачує оригінальний пост і робить блог спільним ресурсом.

Позитивні відгуки підтверджують зусилля викладача та мотивують до подальшого обміну інформацією. Конструктивна критика, тим часом, допоможе вдосконалити методи викладання та якість блогу.

Відіграє центральну роль у формуванні блогу викладача іноземних мов і аудиторія. Вона впливає не тільки на зміст, але й на стиль, тон і мету блогу.

Взаємодія з читачами вимагає постійного модераторства.

Потреби аудиторії визначають, які теми будуть висвітлюватися – пояснення граматики для студентів, стратегії викладання для викладачів або культурні особливості для ентузіастів.

Участь аудиторії через коментарі, запитання або обмін досвідом перетворює блог на спільний навчальний простір, а не на односторонній ресурс.

Публікації повинні відповідати рівню мовної компетентності та професійному досвіду аудиторії. Наприклад, початківцям потрібні прості пояснення, тоді як колеги-викладачі можуть очікувати на обговорення складних педагогічних питань.

Активна аудиторія заохочує викладача продовжувати публікувати дописи, знаючи, що їхній зміст ціниться та має вплив.

Коротко кажучи, аудиторія, яка не є пасивною, активно формує індивідуальність блогу, роблячи його центром навчання, платформою для професійного обміну або культурним щоденником.

Авторство надає блогу особистий тон – чи то рефлексивний, чи то повчальний, чи то розмовний. Цей «голос автора» робить блог особливим і допомагає читачам зрозуміти точку зору викладача. У мовному навчанні цей голос часто поєднує професійну строгість із доступним розповідним стилем.

Автор несе відповідальність за точність, цілісність та зрозумілість змісту. Як і в академічних працях, авторство передбачає право власності на ідеї та відповідальність за те, як вони представлені.

Автор визначає, чи акцентують публікації на культурному зануренні, граматичних вправах чи цифрових інструментах. Вибір викладача відображає його філософію викладання та формує те, як читачі взаємодіють з матеріалом.

Блог також є вітриною особистості викладача як педагога. Автор формує професійну репутацію, що потенційно відкриває можливості для співпраці, запрошень на конференції або публікацій.

Якщо створення блогу є виснажливим або невдалим процесом, викладач може звернутися до існуючих в Інтернеті освітніх блогів. Інтернет пропонує різні блоги викладачів іноземних мов (репетиторів), груп, а також студентів.

1. Блоги викладачів (репетиторів):
englishteacherjonathan.co.uk;
esleld.blogspot.com; huffenglish.com.

2. Блоги груп:
<http://englishteacher margarita.blogspot.com>;
<http://thedaringenglishteacher.blogspot.com>;
https://www.bellevue-newlands.school.nz/5990/learning_cave_sets/174-class-blog.

3. Блоги студентів:
myenglishteacher.eu/;
blogenglishteacher melanie.com;
englishwithjo.com/;
mrswatersenglish.com [3, с. 151].

Існують і певні платформи, які можна використовувати для створення блогів для викладачів іноземних мов: WordPress (самостійно розміщений або .com) – для максимальної гнучкості; Edublogs або Google Sites – для зручних для викладачів налаштувань; Wix/Squarespace – для візуального доопрацювання; Medium/Ghost – якщо ви хочете просту публікацію та охоплення аудиторії.

Blogger (www.blogger.com/about), доступний від Google, також є ще одним безкоштовним варіантом створення блогу для викладачів. Хоча це не програма з відкритим кодом, її інтерфейс простий у навігації і дозволяє створити професійний сайт.

Ці сайти містять ідеї для занять, стратегії викладання та натхнення від досвідчених педагогів і поліглотів.

Отже, в процесі вивчення іноземної мови блоги можуть виконувати певні функції, такі як: організація навчального середовища; розвиток комунікативних, мовних та міжкультурних компетенцій; сприяння самостійному навчанню;

мотивація до вивчення іноземної мови; підвищення мовної обізнаності; впорядкування мовних знань, і це лише деякі з них [2, с. 89].

До найпопулярніших блогів для викладачів іноземних мов належать: “The Mezzofanti Guild” – стратегії вивчення мов, поради щодо занурення в мовне середовище; “StoryLearning by Olly Richards”, який допомагає студентам засвоювати лексику, граматику та культурний контекст, слідкуючи за цікавими розповідями; “Language Educators Assemble” – часто оновлюваний список блогів та навчальних ресурсів, спеціально підібраних для освітян; “Blog for language teachers” від Sanako – висвітлення 10 найкращих блогів з ідеями для занять, стратегіями для класу та інтеграцією технологій; «Блог FluentU» – це онлайн-ресурс про вивчення іноземних мов через занурення, який пропонує статті, поради та огляди інструментів для ефективного навчання; він охоплює теми від базових стратегій для початківців до сучасних технологій, як-от VR-додатки для мовного навчання.

Що стосується використання блогу, то він може працювати як: записник для студента, який вивчає іноземну мову; журнал навчання; дискусійний форум; простір для позакласного спілкування; сайт із посиланнями на блоги інших студентів та інші цікаві сторінки; словник, до якого можна додавати нові терміни [7, с. 7826].

Отже, блог викладача іноземних мов перетворює завдання в аудиторії на публічну, цілеспрямовану комунікацію, мотивуючи студентів готуватися до виступів перед реальними слухачами та продовжуючи навчання поза межами занять; надають студентам реальну платформу для практики письма та читання мовою, яку вони вивчають. Студенти можуть самостійно керувати своїми дописами, коментарями та роздумами, що сприятиме їхньому розвитку.

Також потрібно враховувати, що не всі студенти однаково добре володіють онлайн-інструментами. Основними ризиками є порушення конфіденційності та нерівний доступ, їх можна мінімізувати за допомогою закритих блогів груп, анонімних опцій публікації та офлайн-альтернатив; труднощі з регулярним публікуванням матеріалів.

Викладачі повинні знаходити баланс між свободою самовираження та наставництвом і корекцією.

Висновки. Узагальнюючи все вищезазначене, можна зробити висновок, що блог – це потужний інструмент у викладанні іноземних мов, який: активізує студентів; розвиває мовні та цифрові

навички; сприяє міжкультурному діалогу; потребує методичної інтеграції та технічної підтримки.

Аналіз наукових та науково-педагогічних робіт науковців показав, що перевагами використання блогів можуть бути: розвиток письмових навичок: сприяння вдосконаленню граматики, стилістики, структури тексту (дослідження: Монтальбан-Мартінес, Белди Торріхос, Ковальчук, Краснокутської); підвищення мотивації: студенти активніше залучаються до навчального процесу, відчують себе авторами, а не лише споживачами знань (дослідження: Белди Торріхос, Горонца-Савчик); формування міжкультурної комунікації: блоги створюють простір для обміну культурними досвідами, особливо у міжнародних проєктах (дослідження: Белди Торріхос, Горонца-Савчик); інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій та соціальних мереж: блоги – частина цифрового освітнього середовища, що поєднує навчання з реальним життям (дослідження: Іваницької, Коляси, Ковалевської, Мацери, Ткачук); розвиток критичного мислення та рефлексії: студенти аналізують, коментують, порівнюють, ведуть дискусії (дослідження: Горонца-Савчик, Монтальбан-Мартінес); професійна спрямованість: навіть студенти нефілологічних спеціальностей (інженери) покращують мовну компетентність через блогінг (дослідження: Віджай П., Віджаякумар М.).

Відповідно викликами та обмеженнями можуть бути: потреба в цифровій грамотності: як для студентів, так і для викладачів (дослідження: Іваницької, Коляси, Ковалевської, Мацери, Ткачук, Ковальчук, Краснокутської, Горонца-Савчик, Белди Торріхос, Монтальбан-Мартінес, Тельйо-Фонс, Гарсія-Пінар, Віджай П., Віджаякумар М.); необхідність методичної інтеграції: блоги мають бути частиною навчального плану, а не лише додатковим завданням (дослідження: Іваницької та ін., Белди Торріхос); ризик формалізму: без належного супроводу блоги можуть стати рутинною формальністю (дослідження: Ковальчук, Краснокутська); технічні бар'єри: доступ до інтернету, платформи, безпека даних (дослідження: Іваницької, Коляси, Ковалевської, Мацери, Ткачук, Ковальчук, Краснокутської).

Подальші дослідження у сфері використання блогів у викладанні іноземних мов мають великий потенціал – зокрема в напрямках інтеграції штучного інтелекту, міждисциплінарного навчання, персоналізації освітнього досвіду та оцінювання ефективності блогінгу в різних освітніх контекстах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Analyzing the Possibilities of Implementation of AI and Social Networks in Teaching Foreign Language Students: Ukrainian Universities Case Study / N. Ivanytska et al. *Arab World English Journal*. 2024. Vol. 1, no. 1. P. 306–318. DOI: <https://doi.org/10.24093/awej/chatgpt.21>
2. Gořača-Sawczyk G. Using Blogs for Foreign Language Teaching and Learning. *Glottodidactica. An International Journal of Applied Linguistics*. 2013. Vol. 40, no. 2. P. 87. DOI: <https://doi.org/10.14746/gl.2013.40.2.7>
3. Krasnokutska I., Kovalchuk O. Using blogs in teaching English to philology students. *Advanced Education*. 2017. Vol. 3, no. 7. P. 146–153. DOI: <https://doi.org/10.20535/2410-8286.97295>
4. Montalbán Martínez, N., García Pinar, A., & Tello Fons, I. (2023). Blogging in EFL: a Writing Project using ICT. *The EuroCALL Review*, 30 (2), 37–54. DOI: <https://doi.org/10.4995/eurocall.2023.15722>
5. Vijay P, Vijayakumar M. Blogging as an Integrative Technology to Improve Language Proficiency: An Investigative Study Among Engineering Students in India. *Journal of Language Teaching and Research*. 2023. Vol. 14, no. 2. P. 314–320. DOI: <https://doi.org/10.17507/jltr.1402.06>
6. The greenwood dictionary of education / ed. by J. W. Collins III, N. P. O'Brien. Santa Barbara : ABC–CLIO, LLC, 2011. 579 p.
7. Torrijos M. B. Foreign language teaching: blogs and their repercussion. *Brazilian Journal of Development*. 2019. Vol. 5, no. 7. P. 7823–7829. DOI: <https://doi.org/10.34117/bjdv5n7-020>

Бондар Г. О.

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY)

Дата першого надходження статті до видання: 15.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 09.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 16.04.2026

